

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2965/2022
07.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Иване Рађеновић, председника већа, Владиславе Милићевић и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа Иван Маштраповић, адвокат из ..., против туженог Дом здравља „ББ“, чији је пуномоћник Марија Данојлић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1871/21 од 02.02.2022. године, у седници већа одржаној 07.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог и **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1871/21 од 02.02.2022. године и пресуда Основног суда у Шапцу – Судска јединица у Коцељеви П1 18/20 од 05.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиле АА из ... којим је тражила да се утврди да је радни однос заснован код туженог Дом здравља „ББ“, у Служби за опште и специјалистичке послове уговором о раду на одређено време од 16.01.2018. године, са анексима један и два, и уговором о раду на одређено време од 26.12.2019. године на радном месту „медицинска сестра“ постао радни однос на неодређено време дана 24.01.2020. године, што је тужени дужан да призна и да са тужилом закључи уговор о раду на неодређено време, као и захтев тужиле за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужила да туженом накнади трошкове целог поступка у износу од 105.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу – Судска јединица у Коцељеви П1 18/20 од 05.04.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је радни однос тужиле заснован код туженог у Служби за опште и специјалистичке послове уговором о раду на одређено време од 16.01.2018. године, са анексима један и два, и уговором о раду на одређено време од 26.12.2019. године на радном месту „медицинска сестра“ постао

радни однос на неодређено време дана 24.01.2020. године, што је тужени дужан да призна и да са тужиљом закључи уговор о раду на неодређено време. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи исплати трошкове парничног поступка у износу од 123.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1871/21 од 02.02.2022. године, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је дала одговор на ревизију. Трошкове ревизијског поступка је тражила и определила.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је уговором о раду на одређено време од 16.01.2018. године засновала радни однос на одређено време код туженог у Служби за опште и специјалистичке послове као медицинска сестра због повећаног обима посла (са ступањем на рад 16.01.2018. године и трајањем радног односа до 15.07.2018. године). У уговору је наведено да ће тужиља обављати послове медицинске сестре који су предвиђени Правилником о организацији и систематизацији послова тужене (примање пацијената, отварање и издавање картона, заказивање следећег прегледа у договору са ординирајућим лекаром, вршење тријаже пацијената, вршење вакцинације и др.). Пре истека рока трајања уговора, тужени је 13.07.2018. године доставио тужиљи понуду за закључење анекса уговора о раду због потребе организације рада и повећаног обима посла, након чега је тужиља са туженим као послодавцем закључила дана 13.07.2018. године анекс бр. 1 уговора о раду (којим је уговорено ступање на рад тужиље код туженог дана 16.07.2018. године, са трајањем радног односа до 31.12.2018. године). Пре истека радног односа, дана 31.12.2018. године тужени је тужиљи доставио нову понуду за закључење анекса уговора о раду због потребе организације рада и повећаног обима посла, па је тужиља са туженим истог дана закључила анекс бр. 2 уговора о раду (са уговореним ступањем на рад код туженог 01.01.2019. године и трајањем радног односа до 31.12.2019. године).

Решењем туженог бр. .. од 24.12.2019. године, тужиљи је престао радни однос на пословима медицинске сестре код туженог уз отказ уговора о раду бр. .. од 16.01.2018. године, са свим анексима, због истека рока на који је радни однос заснован, с тим да јој радни однос престаје дана 31.12.2019. године. Пре истека рока за престанак радног односа по наведеном решењу, уговором о раду бр. .. од 26.12.2019. године, тужиља је засновала радни однос код туженог на одређено време на радном месту

медицинска сестра за обављање послова у оквиру Пројекта здравствене заштите на територији Општине ББ „Заједно до здравља“ (са ступањем на рад 01.01.2020. године и трајањем радног односа до 31.03.2020. године). Дана 28.01.2020. године закључен је анекс бр. 1, наведеног уговора о раду, којим је измењена одредба уговора који се односи на висину зараде тужиље почев од 01.01.2020. године. Из сагласних исказа тужиље саслушане у својству парничне странке и исказа више саслушаних сведока утврђено је да је тужилца све време обављала исте послове и да није било прекида рада код туженог.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, позивајући се на одредбе чланова 37. ставови 1. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 75/14). Закључили су да је тужилца континуирано радила код туженог на основу закључених уговора о раду и анекса уговора о раду на одређено време, са прекидима краћим од 30 дана, на пословима медицинске сестре, због повећаног обима посла, који послови су предвиђени Правилником о организацији и систематизацији послова туженог, јер је уговором о раду од 26.12.2019. године само формално била распоређена на друге послове, а фактички је обављала све време исте послове, тако да је континуирано радила на истоврсним пословима који су систематизовани актом послодавца због повећаног обима посла. Како је тужилца од 16.01.2018. године до 11.02.2020. године, радила на истим пословима, то је испунила и услов који се односи на релевантни период – рад дужи од 24 месеца у укупном трајању, који је потребан за прерастање радног односа сходно Закону о раду. Тиме је активирано правило о преображају радног односа због чега су се стекли услови за прерастање радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време. Рад тужиље је имао карактеристике рада из радног односа јер је тужилца све време обављала истоврсне послове код послодавца у наведеном периоду. У таквој ситуацији, закључење са тужиљом више сукцесивних уговора о раду, а затим и анекса уговора о раду на одређено време по протеклу времена од две године, колико максимално може да траје радни однос на одређено време, представља злоупотребу права од стране туженог јер се ради о сталним пословима, па је на тај начин вршио злоупотребу права и поступао супротно одредби члана 13. Закона о облигационим односима којим је прописано да је забрањено вршење права противно циљу због којег је ово право установљено или признато.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Према члану 37. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ...54/09), радни однос се заснива за време чије је трајање унапред одређено када су у питању сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла које траје одређено време и слично, за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или са прекидима не може трајати дуже од 12 месеци. Према ставовима 2. и 4. истог члана, прекидом из става 1. тог члана не сматра се прекид рада краћи од 30 радних дана, а радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време ако запослени настави да ради најмање 5 радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос.

Новелираном одредбом члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.75/14 од 21.07.2014. године) прописано је да се уговор о раду може закључити на

одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1.), односно да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2.), да се прекид краћи од 30 дана не сматра прекидом из става 2. (став 3.) и да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама тог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање 5 радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.).

Законом и изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 108/13 који је ступио на снагу 07.12.2013. године), са каснијим изменама и допунама, прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, односно до 31.12.2016. године, односно до 31.12.2017. године, односно до 31.12.2018. године, односно 31.12.2020. године.

На туженог се као корисника јавних средстава, поред Закона о раду, примењује и Закон о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09 31/19 од 29.04.2019. године) чијим одредбама је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места (27.е став 34.). Изузетно од става 34. овог члана, радни однос са овим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства. Чланом 105. истог закона, прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона. Ове одредбе су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време, а што следи из члана 105. Закона о буџетском систему. Полазећи од тога, у конкретном случају се имају применити одредбе Закона о буџетском систему, па како је Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему који је био у примени у време настанка спорног односа између странака било забрањено запошљавање нових лица у јавном сектору ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежност органа владе и уз претходно прибављено мишљење министарства, чега у овом случају нема, нижестепеним пресудама је погрешно примењено материјално право када је усвојен тужбени захтев за преображај радног односа.

Из наведених разлога Врховни суд је преиначио нижестепене одлуке и одбио као неоснован тужбени захтев.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 1, 154, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка за радње предузете преко пуномоћника из реда адвоката и то за: за састав два образложена поднеска по 16.5000,00 динара и заступање 4 одржана рочишта по 18.000,00 динара и на име састава жалбе и ревизије у износу од по 33.000,00 динара, укупно 105.000,00 динара, све према важећој Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката

(„Службени гласник РС“, бр 121/12 и 37/21) , у границама одређеног захтева по врсти и износу трошкова.

На основу члана 416. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке пресуде.

Врховни суд је одбио захтев тужиље за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију, с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Ивана Рађеновић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић